

Zpráva o činnosti
Matice slezské, pobočného spolku v Opavě
v roce 2017

ZÁKLADNÍ ÚDAJE POBOČNÉHO SPOLKU

Název: Matice slezská, pobočný spolek v Opavě

Adresa: Matiční 175/2, Opava, 746 01

IČ: 00534366

Registrace: spolkový rejstřík vedený Krajským soudem v Ostravě, oddíl L, vložka 11795

ORGÁNY POBOČNÉHO SPOLKU

Členská schůze

V roce 2017 se konala 1 členská schůze, a to dne 24. 4. 2017. Schůze se konala v aule Církevní konzervatoře v Opavě a její program byl obohacen koncertem studentů a pedagogů této konzervatoře. Na členské schůzi byla schválena zpráva o činnosti pobočného spolku v roce 2016 a výhled činnosti na rok 2017, zpráva o hospodaření pobočného spolku v roce 2016, zpráva revizní komise za rok 2016 a vyrovnaný rozpočet na rok 2017 ve výši 792 000 Kč. Na členské schůzi bylo schváleno nové složení výboru pobočného spolku (viz dále).

Výbor

Na členské schůzi dne 24. 4. 2017 byl schválen výbor v tomto složení:

- předsedkyně: Ing. Jana Novotná Galuszková
- členové: Ing. Jaromír Breuer, Ing. Dalibor Novotný, Ing. Pavel Válek, Stanislava Benová

Funkce místopředsedy dle upravených stanov zůstala i v roce 2017 neobsazena.

V roce 2017 se konalo 12 schůzí výboru, z každé schůze byl pořízen zápis.

Revizní komise

V souvislosti se změnami stanov provedenými v roce 2016 byla revizní komise jako oficiální orgán jednotlivých pobočných spolků ze stanov vypuštěna. Tato změna souvisela především s dlouhodobým problémem s personálním obsazením těchto komisí, které mnohé pobočné spolky – včetně toho opavského – řešily. Z těchto důvodů byla činnost revizní komise pobočného spolku v Opavě ukončena a v roce 2017 již nepracovala.

Základní informace k členské základně

Počet členů k 31. 12. 2017: 246, z toho 26 podporujících a 2 čestní

Minimální výše členského příspěvku činila v loňském roce 100 Kč pro členy výdělečně činné a 50 Kč pro ostatní.

Pobočný spolek má dále 5 kolektivních členů:

- Česká numismatická společnost, pobočka Opava
- Esperantský klub v Opavě
- Pěvecký sbor Křížkovský
- Opavští hudci
- Slezský soubor Heleny Salichové

AGENDA POBOČNÉHO SPOLKU

Běžnou agendu opavské pobočky v průběhu roku 2017 zajišťovala předsedkyně Ing. Novotná Galuszková. Předsedkyně zajišťovala především finanční řízení pobočky a všech realizovaných akcí a projektů, prodej publikací, provádění finančních operací, oficiální komunikaci s různými institucemi (např. Finančním úřadem, Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, poskytovateli dotace apod.) a uzavírání smluvních vztahů. V průběhu roku 2017 bylo uzavřeno 8 dodatků ke stávajícím nájemním smlouvám, 8 dohod o provedení práce, 1 smlouva o poskytnutí dotace Statutárního města Opavy ve výši 88 500 Kč na ediční počiny u příležitosti 140 let matiční činnosti ve Slezsku (viz dále) a 1 darovací smlouva s firmou Bidfood na 10 000 Kč pro činnost skupiny X. Předsedkyně se také dočasně ujala funkce odpovědného redaktora Vlastivědných listů (viz dále).

Veškeré bezhotovostní operace opavské pobočky byly po celý rok 2017 prováděny výhradně prostřednictvím internetového bankovníctví, což ušetřilo finanční prostředky na bankovní poplatky.

Stejně jako v předchozím roce, i v roce 2017 účetní a mzdovou agendu opavské pobočky zajišťoval externí účetní Ing. Jan Hanslík.

MATIČNÍ DŮM

Péče o Matiční dům v Opavě jako historické matiční sídlo patří k nejdůležitějším úkolům opavské pobočky, která je vlastníkem budov tvořících celý komplex Matičního domu, situovaného na ulicích Matiční a Rybí trh a zasahujícího do Dvořákových sadů.

Bohužel, pozemky pod budovami, původně v majetku Matice opavské, se nepříznivými historickými událostmi v průběhu minulého století a také změnou legislativy na začátku tohoto století dostaly do vlastnictví státu. Do konce roku 2014 užívala Matice pozemky bezplatně, avšak rokem 2015 bezplatné užívání pozemků skončilo. Vedení opavského spolku více než dva roky vedlo jednání s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM), obrátilo se s žádostmi o pomoc na zástupce města i poslance (a dokonce i na

samotného ministra financí), shromáždilo všechny nezbytné dokumenty, které by pomohly tuto patovou situaci vyřešit a vrátit tento historický majetek zpět do rukou Matice slezské nebo alespoň umožnily užívat pozemky i nadále bezplatně. Bohužel, všechna dosavadní jednání byla neúspěšná a Matici slezské vznikla povinnost platit nájemné ve výši 90 000 Kč ročně, které bude navíc postupně navyšováno o inflaci. Kromě toho musí Matice státu zaplatit dluh ve výši 148 347 Kč za tzv. bezesmluvní užívání v období od ledna 2015 do srpna 2016. S ohledem na historický význam Matice slezské, resp. její předchůdkyně Matice opavské, její zásluhy o český stát již od 19. století a současný neziskový charakter, který je dán jejím zaměřením na kulturní a osvětovou činnost a na péči o národní tradice, je stávající situace o to absurdnější a ze strany Matice slezské je vnímána jako velká křivda. Matice slezská nyní znovu musí platit za to, za co již jednou v historii zaplatili její zakladatelé ve snaze zajistit důstojné zázemí pro matiční činnost ve Slezsku.

Dalším nedořešeným problémem zůstávají nevyjasněná práva k Matičnímu domu zapsaná v katastru nemovitostí ve prospěch dávno neexistujícího Školského úřadu v Opavě. Konkrétně se jedná o věcné břemeno užívání a předkupní právo platné do 31. 12. 2021, které bylo zřízeno v roce 1995 v souvislosti s financováním stavební rekonstrukce Matičního domu ze strany Školského úřadu v Opavě pro účely užívání prostor jeho dvěma organizacemi – Pedagogicko-psychologickou poradnou a Zařízením školního stravování. Přestože Školský úřad v Opavě svou činnost ukončil již v roce 2000, nikdo změnu subjektu, v jehož prospěch bylo užívací a předkupní právo zřízeno, neprovedl, a tak vznikl problém určit, na koho tato práva přešla. Po neúspěšném jednání s Moravskoslezským krajem, pod který v roce 2001 přešly výše uvedené organizace (avšak bez jakýchkoli práv a závazků), začala již v roce 2013 jednání v této věci s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM). ÚZSVM vydal v průběhu roku 2016 v této věci písemné vyjádření, že Školský úřad zanikl bez právního nástupce, čímž tato práva zanikla. Následně bylo nutné dořešit výmaz na Katastrálním úřadu (KÚ). Po neúspěšném opakovaném dotazování na KÚ jak postupovat při výmazu v případě, kdy subjekt oprávněný podat návrh na výmaz práv již dávno zanikl a navíc bez právního nástupce, seznámila předsedkyně s problémem ředitele Zeměměřického a katastrálního inspektorátu (ZaKI) v Opavě. Obsáhla odpověď ředitele ZaKI však zatím k samotnému výmazu předkupního práva a věcného břemena užívání Matičního domu pro neexistující Školský úřad nepomohla a záležitost tak i v roce 2017 zůstala dořešena.

V souvislosti se stavební rekonstrukcí Matičního domu ze strany Školského úřadu v Opavě v roce 1995, na základě které byly uzavřeny nájemní smlouvy s výše uvedenými dvěma organizacemi, tj. Pedagogicko-psychologickou poradnou Opava a Zařízením školního stravování na užívání prostor za symbolické nájemné až do roku 2019 („odbydlování“ vložené investice), oznámil ÚZSVM v červnu 2016 opavské pobočce, že dluží státu částku cca 9,5 mil. Kč. K tomuto závěru došlo Ministerstvo financí na základě přechodu zřizovací funkce u dvou výše uvedených nájemců ze státu na kraj v roce 2001. Dle názoru Ministerstva financí od této chvíle nedochází k upisování a „odbydlování“ vložené investice, protože tyto subjekty již nejsou státní, ale krajské, a tudíž lze dojít k závěru, že Matice slezská dluží státu poměrnou část investice. Opavská pobočka Matice sice ihned uplatnila námitku promlčení této pohledávky, avšak promlčením pohledávky tato nezaniká a z Matice slezské se tak provedenou reformou veřejné správy, změnou legislativy a nevyjasněností kompetencí mezi státem a krajem stal dlužník státu se všemi negativními důsledky.

Po odstěhování Základní umělecké školy Václava Kálíka z Matičního domu v září 2014 byly uvolněné prostory v průběhu roku 2015 obsazeny novými nájemci (spolky „Za Opavu“ a „Bludný kámen“, buddhistickým centrem a Euroregionem Silesia, který si zde zřídil archiv). V prosinci 2016 se podařilo obsadit i poslední zbývající prostory, a to Klubem deskových her Pajdulák. Spolu s dosavadními pěti nájemci, tj. Pedagogicko-psychologickou poradnou,

Zařízením školního stravování, p. Borovjakem provozujícím Matiční restauraci, Ing. Gracou, který si pronajímá přilehlou budovu bývalé garáže, a advokátem Mgr. Křížákem se tak jedná celkem o 10 nájemců.

Provoz a nezbytnou údržbu Matičního domu po celý rok 2017 zajišťoval Ing. Pavel Válek, který vykonává funkci správce Matičního domu. Správce vykonává „technický dozor“ nad budovami, koordinuje údržbu všech prostor včetně provádění pravidelných revizí, zajišťuje komunikaci mezi vedením opavské pobočky, nájemci a údržbou, koordinuje práce nezbytné pro zajištění údržby a překládá návrhy na nezbytné investice do Matičního domu. S některými činnostmi správci pomáhá člen výboru Ing. Dalibor Novotný. Od května 2017 Ing. Novotný řešil problém s havárií kanalizace v Matičním domě, jejíž řešení si vyžádalo několik měsíců a výdaje ve výši téměř 129 000 Kč. Ing. Novotný také vedl veškerá jednání s pojišťovnou ve věci této pojistné události. Kromě externích služeb souvisejících s údržbou a provozováním budov má pobočka uzavřeny dohody o provedení práce na obsluhu kotelny ústředního vytápění Matičního domu a úklidové práce.

ČINNOST POBOČNÉHO SPOLKU

V únoru 2017 uplynulo 140 let od ustavující Valné hromady Matice opavské. Pro tento rok připravila opavská pobočka Matice slezské ve spolupráci s dalšími subjekty akce a ediční počiny, kterými široké veřejnosti chtěla připomenout nejen významnou historii této organizace, ale také představit její současný život a činnost.

Ediční činnost

U příležitosti 140. výročí připravil opavský pobočný spolek Matice slezské několik edičních počínů:

Časopis „Vlastivědné listy Slezska“

Mimořádné dvojčíslo časopisu „Vlastivědné listy Slezska“ vydané v roce 2017 navázalo na dosavadní „Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy“ vydávané opavským pobočným spolkem Matice slezské. V roce 2016 vyšel již 42. ročník tohoto časopisu, avšak potřeba určitého oživení, rozšíření čtenářské základny, přizpůsobení časopisu novým podmínkám si vyžádalo určitou změnu. Vedení opavského pobočného spolku se pro rok 2017, kdy si Matice připomněla 140. výročí své činnosti, rozhodlo vydat pouze jediné, mimořádné dvojčíslo, které by čtenářům nabídlo novou podobu časopisu pod novým názvem „Vlastivědné listy Slezska“.

Na tvorbě časopisu se podílí redakční rada ustavená v 1. polovině roku 2017 a složená jak z některých dosavadních členů, tak i nových. Funkce odpovědné redaktorky se dočasně ujala předsedkyně opavské pobočky Matice slezské Jana Novotná Galuszková, ve funkci výkonného redaktora dál pokračuje Martin Sosna. Dalšími členy redakční rady jsou: Kateřina Baruchová, Ondřej Haničák, Magda Hrstková, Zdeněk Jirásek, Jaromíra Knapíková, Pavel Kufa, Marta Linzmajerová, Zdeněk Majkus, Jakub Mamula, Pavel Petr a Jan Saheb.

Nové Vlastivědné listy Slezska byly vydány v nákladu 1 000 kusů, tedy dvojnásobně větším než dosavadní Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy (s následným dotiskem 150 kusů). Téměř celý náklad byl v průběhu prosince 2017 distribuován zdarma jak dosavadním odběratelům, tak i novým potenciálním čtenářům. Distribuce probíhala s pomocí opavských institucí (např. Městského informačního centra, Slezského zemského muzea apod.), roznáškou pomocí členů Matice slezské a zejména poštou. Časopis byl s průvodním dopisem rozeslán mj. do všech středních škol na území Moravskoslezského kraje a okresu Jeseník, do všech základních škol okresu Opava, Ostrava a některých škol v dalších okresech, na všechna

gymnázia v Praze a Brně, knihoven, muzeí atd. Součástí časopisu byl jednoduchý dotazník, který by měl napomoci nasměrovat budoucnost časopisu.

Publikace „140 let Matice opavské“

Publikace „140 let Matice opavské“ (s podtitulem „Vybrané kapitoly z dějin české národnostní emancipace ve Slezsku“) je recenzovaným sborníkem konferenčních příspěvků ze stejnojmenného workshopu konaného ve Slezském zemském muzeu dne 13. 2. 2017 (viz dále). Sborník je dílem, které systematicky, všestranně a podrobně pojednává o Matici opavské a souvisejících tématech. Sborník je určen pro širší odbornou veřejnost, může sloužit i jako učební podpora pro studenty (obsahuje seznamy literatury, rejstříky, obrazové přílohy apod.). Publikace byla vydána v závěru roku 2017 v nákladu 150 kusů.

Informační leták o Matici slezské

Informační leták o Matici slezské, vydaný v závěru roku 2017, nabízí základní informace o Matici slezské a o Slezsku, které je stále nedostatečně zakotveno v povědomí lidí a je stále zaměňováno s Moravou. Leták, který je určen široké veřejnosti, byl vydán v nákladu 1 000 kusů. Větší část nákladu byla distribuována především do škol společně s Vlastivědnými listy (viz výše), zbylá část je určena k průběžné distribuci při různých příležitostech, např. při přednáškové činnosti, propagačních aktivitách Matice slezské, setkáních apod..

Zpravodaj Matice slezské

V dubnu 2017 vyšlo 78. číslo Zpravodaje Matice slezské. Byl distribuován všem členům opavské pobočky, ostatním pobočkám Matice slezské a také dalším zájemcům. V elektronické verzi byl také zveřejněn na internetových stránkách Matice slezské.

V průběhu roku 2017 současně probíhal prodej dříve vydaných publikací včetně starších čísel Vlastivědných listů. Agendu spojenou s tímto prodejem zajišťovala předsedkyně ve spolupráci s Ing. Kočvarou. Kompletní knižní nabídka Matice slezské je k dispozici na internetových stránkách Matice slezské, její průběžnou aktualizaci zajišťuje předsedkyně.

Činnost v oblasti kultury

Pamětní deska Arnošta Rychlému

Na 19. května 2017 připravila Matice slezská slavnostní akt odhalení pamětní desky Arnošta Rychlého (1901 – 1987), hudebního skladatele, pedagoga, sbormistra a organizátora kulturního života ve Slezsku. Arnošt Rychlý byl mimořádnou osobností, která měla intenzivní vztah se svým rodným krajem, jeho tradicemi a kulturou.

Slavnostní akt odhalení pamětní desky Arnošta Rychlého se uskutečnil 19. května 2017 u Základní školy Mařádkova v Opavě, na které tento pedagog v letech 1932 – 1939 působil a na jejíž budově byla pamětní deska umístěna. Mezi účastníky slavnostního aktu byl také vnuk Arnošta Rychlého, JUDr. Tomáš Elis (sedící uprostřed).

Opavská Thálie

Po roční odmlce a jednáních s vedením Slezského divadla v Opavě o další budoucnosti Ceny Opavské Thálie, kterou dosud zaštiťovala Matice slezská, bylo pro divadelní sezónu 2017/2018 rozhodnuto o obnovení tohoto ocenění, a to jak v kategorii Ceny diváka, tak v kategorii umělecké na základě hodnocení odbornou porotou. Cena Opavská Thálie se uděluje ve dvou uměleckých kategoriích - v oboru činoherním a oboru hudebně-dramatickém, který zahrnuje operu, operetu, muzikál, případně i balet. Tato cena bude udělena za dvě po sobě následující divadelní sezóny na počátku sezóny nové s ročním střídáním uměleckých kategorií. Cena diváka pak bude udělena každoročně. Ocenění může být spojeno také s finanční odměnou, pokud budou na jeho podporu získány finanční prostředky ze soukromých či veřejných zdrojů. Pro tyto účely byl zřízen transparentní účet, na který může dárce přispět jakoukoli finanční částkou. Nově toto ocenění zaštiťuje organizace Vodárenská věž Opava, o.p.s. ve spolupráci s Maticí slezskou.

Beethovenův Hradec

V roce 2017 předala opavská pobočka Matice slezské po třech letech funkci hlavního organizátora soutěže Církevní konzervatoři v Opavě. Matice slezská se však bude na této významné mezinárodní akci podílet i nadále, a to v podobě Ceny Matice slezské pro nejlepšího soutěžícího z České republiky. Cenu Matice slezské za rok 2017 získala Miriam Magdalena Haniková, šestnáctiletá studentka z Frenštátu pod Radhoštěm.

Výtvarná skupina X

V rámci opavské pobočky Matice slezské působí volné uskupení výtvarníků pod názvem „Skupina X“, jejíž činnost je finančně podporována z rozpočtu pobočky a dalších zdrojů. V průběhu roku 2017 se konaly 3 výstavy této výtvarné skupiny: v Úvalně, Vítkově a Opavě (v rámci tradičního festivalu „Bezručova Opava“, pořádaného Statutárním městem Opava).

V souvislosti s dlouhodobým cílem finanční stabilizace opavské pobočky nebyly ani v průběhu roku 2017 finančně podporovány akce, které pobočka sama neorganizuje, ale na kterých se v předchozích letech finančně podílela (např. Třebovický koláč, Festival duchovní hudby apod.).

Vzdělávací, osvětová a propagační činnost

Již ke konci roku 2016 u příležitosti nadcházejícího 140. výročí matiční činnosti ve Slezsku připravilo Slezské zemské muzeum ve spolupráci s opavskou pobočkou Matice zajímavou výstavu „Matice opavská a spolkový život ve Slezsku“. Výstava, umístěná v reprezentativních prostorách historické výstavní budovy, byla zahájena dne 6. prosince 2016 vernisáží spojenou s komentovanou prohlídkou a byla ukončena workshopem s názvem „140 let Matice opavské“, který se uskutečnil 13. února 2017. U příležitosti této výstavy byl ve spolupráci s muzeem vydán stejnojmenný trojlist, v kterém je stručně shrnuta činnost Matice opavské na poli školství, muzejnictví, vědeckého bádání a osvěty a vše je doplněno obrázky a dobovými snímky. Z workshopu byl vydán také sborník „140 let Matice opavské“ (s podtitulem „Vybrané kapitoly z dějin české národnostní emancipace ve Slezsku“).

Zástupci Matice slezské se v průběhu roku 2017 účastnili veřejných pietních a slavnostních akcí pořádaných v Opavě. Na těchto akcích opavskou pobočku zastupoval člen výboru Ing. Breuer.

Nedílnou součástí osvětové a propagační činnosti moderní doby jsou internetové stránky. Matice slezská provozuje vlastní stránky www.maticeslezska-opava.cz, a přestože jsou tyto stránky věnovány celé Matici slezské, jsou plně provozovány a financovány opavskou pobočkou. V průběhu roku 2017 byly stránky průběžně aktualizovány a doplňovány.

Zájezdy

Pobočný spolek Matice slezské v Opavě připravil na sobotu 10. června 2017 vlastivědný zájezd na Rýmařovsko. Zájezdu se zúčastnilo téměř 40 účastníků.

Závěrečné shrnutí

Současná činnost opavské pobočky navazuje na historické poslání i formy činnosti Matice opavské, resp. Matice slezské a přizpůsobuje je potřebám dnešní doby. Činnost opavské pobočky se odehrává v mnoha oblastech, je velmi široká a tím finančně i personálně velmi náročná. Většina aktivit je ze strany členů opavské pobočky Matice slezské zajišťována jako dobrovolnická, t.z. neplacená práce, popř. placená pouze symbolicky, a okruh aktivních členů podílejících se na realizaci jednotlivých úkolů je poměrně úzký, s vysokým věkovým průměrem nebo pracovním vytížených. Přestože se v roce 2017 podařilo další rozdělení úkolů, původně zajišťovaných jen tajemníkem, mezi více osob, zejména pak mezi předsedkyni a další členy výboru, stále zůstává potřeba najít výkonného pracovníka, který by převzal plnění a koordinaci většiny výše uvedených činností. Bohužel finanční podmínky opavské pobočky i přes určitou stabilizaci finanční situace neumožňují plně placenou pracovní sílu.

Zpracovala: Ing. Jana Novotná Galuszková
V Opavě dne 18. dubna 2018